

Jacek Rydzewski

Kraków - Nowa Huta. Branice. Stanowisko 76

Informator Archeologiczny : badania 18, 99-100

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czanych, zdobionych linią falistą i stempelkami oraz poziomymi żłobkami. Osadnictwo wczesnośredniowieczne uległo poważnemu zniszczeniu głównie na skutek intensywnej orki i obecnie jego ślady są czytelne jedynie jako luźny, niezbyt obfity materiał przemieszany w warstwie kulturowej z zabytkami z wcześniejszej epoki.

Badania zostały zakończone.

KONOPNICA
woj. sieradzkie
Stanowisko 7

Muzeum Ziemi Wieluńskiej
w Wieluniu

Badania prowadził mgr Bogusław Abramek. Finansował WKZ w Sieradzu. Dziewiąty i ostatni sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury przeworskiej z faz PL III do D.

Badania przeprowadzono w zachodniej i południowo-zachodniej części cmentarzyska, gdzie spodziewano się znaleźć ostatnie już pochówki. Rezultatem tych prac było odkrycie 7 kolejnych grobów oznaczonych nr 204-210. Wśród nich wyróżniono 2 późnołateńskie groby jamowe z czarnymi wypełniskami /grobry 204 i 206/, 1 grób popielnicowy obasypany resztkami stosu oraz 4 groby jamowe datowane ogólnie na późny okres rzymski.

Wyposażenie grobów późnołateńskich stanowiły fragmenty naczyń z facetowanymi brzegami i nieliczne metale, w tym dwuczęściowa żelazna kiamra i żelazna psęta. Ostatni, tzn. 12, grób popielnicowy na omawianym cmentarzysku był pochówkiem wojownika. W jego wyposażeniu znalazło się 9 naczyń, z których większość uległa przepaleniu i deformacji, 7 przedmiotów metalowych, w tym 2 groty, umbo, krzesiwo, nożyce, nożyk i sprzączka. Na powierzchni umba zachowały się ślady zdobienia brązem. Przedmioty metalowe, z wyjątkiem sprzączki, znajdowały się obok popielnicy w czarnej ziemi. Wyposażenie grobów jamowych stanowiła wyłącznie ceramika.

W wykopach znaleziono luźem dalsze ułamki terra sigillata /łącznie cmentarzysko w Konopnicy dostarczyło ich ponad 170/, ułamki naczyń toczonych oraz połowę tarczowatej, srebrnej zapinki kształtu owalnego, zdobionej pierwotnie szkliwem lub emalią.

Materiały znalazły pomieszczenie w Muzeum w Wieluniu.

Badania zostały całkowicie zakończone.

KRAKÓW-NOWA HUTA
Branice
Stanowisko 76

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie
Oddział w Nowej Hucie

Badania prowadzili pracownicy Oddziału MA w Nowej Hucie pod kierownictwem dr. Jacka Rydzewskiego. Finansowała Huta im. Lenina i Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Drugi sezon badań. Osady z okresu neolitu /kultury ceramiki wstęgowej rytej, kultury lendzielskiej i kultury ceramiki promienistej/okresu późnorzymskiego oraz wczesnośredniowiecznego.

Stanowisko zarejestrowano w trakcie badań powierzchniowych w 1973 r. Wykop sondażowy założony w roku 1981 potwierdził istnienie w tym miejscu osady wielokulturowej /obiekty 1-6/. Szeroko zakrojone prace ratowniczo-badawcze podjęto w 1984 r. w związku z budową zaplecza budowlanego dla Oczyszczalni Ściek w II przy kanale Suchy Jar. Kontrolą objęto najbardziej zagrożony obszar o powierzchni około 2 ha, z czego przebadano wykopaliskowo 45 arów, odkrywając 120 obiektów.

Stanowisko usytuowane jest na rozległym cyplu lewobrzeżnej terasy Wisły w pobliżu ujścia potoku Suchy Jar. Kontrolowany teren objął stok i załom terasy oraz niewielką część wypłaszczenia powyżej załomu. W najwyższej położonych partiach stanowiska stwierdzono ślady niewielkiej osady kultury ceramiki wstęgowej rytej /faza nutowa/, kultury lendzielskiej oraz dużej osady kultury ceramiki promienistej.

Najliczniej reprezentowana osada późnorzymska położona była nieco niżej, na stoku o znacznym nachyleniu, w związku z czym górne partie większości obiektów zostały zniszczone na skutek naturalnych procesów erozyjnych wspomaganą głęboką orką /teren ten jest od dawna intensywnie użytkowany rolniczo/. Do częściowego zniszczenia obiektów przyczyniła się także niwelacja całego tego obszaru przy użyciu ciężkiego sprzętu /spychacz/ tuż przed rozpoczęciem badań.

Spśród 72 obiektów późnorzymskich do najciekawszych zaliczyć trzeba prostokątną chatę słupową /obiekt 45/ o wymiarach około 450 x 350 cm, w wypełnisku której - obok licznych fragmentów ceramiki stwej - odkryto duży fragment ceramiki typu "terra sigillata". Osada ta miała charakter osady produkcyjnej. Świadczą o tym dwa dwukomorowe piece garncarskie /obiekty 7 i 25/, z których zachowały się jedynie partie poniżej rusztu /wloty i komory paleniskowe/. W jamach przyścielonych odkryto m. in. liczne ułamki ceramiki "stwej" gładkiej i szorstkiej. W najniższej położonej partii osady, na granicy stoku cypla i doliny zalewowej odsłonięto rząd czworokątnych palenisk o wymiarach około 100 x 100 cm wypełnionych intensywnie przepaloną ziemią z dużą zawartością węgla drzewnego. Były one zagłębione w grubą warstwę humusu /prawdopodobnie warstwa akumulacyjna materiału znieślonego ze stoku/, a wyodrębniła je z ciemnego podłoża prostokątna obwódka przepalonego na kolor czerwono-pomarańczowy lessu. Pozostałe obiekty to jamy typu gospodarczego zawierające niezbyt dużą ilość materiału użytkowego.

Okres wczesnośredniowieczny reprezentowany jest przez dwa obiekty położone na zatamie cypla. Prostokątna chata /obiekt 17/ o wymiarach 260 x 190 cm miała palenisko kamiennie w pobliżu jednego z narożników oraz pozostałości dwóch słupów. Drugi obiekt rysował się jako owalna jama /200 x 210 cm/ o profilu trapezowatym. Od strony północno-zachodniej przylegało do niej kamienne palenisko. W wypełnisku obu obiektów stwierdzono obecność ceramiki typu "praskiego", a ponadto grudki polepy, węgla drzewnego i drobne kamyczki.

Z uwagi na dalsze zagrożenie stanowiska badania będą kontynuowane w 1985 r.

LĄD, gm. Lądek
woj. konińskie

patrz
wczesne średniowiecze

LESNO, gm. Brusy
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Krzysztof Walenta. Finansował Uniwersytet Łódzki i WKZ w Bydgoszczy. Dziewiąty sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury wielbarskiej i cmentarzysko grobów skrzyżkowych kultury pomorskiej.

Badania koncentrowały się w płaskiej części cmentarzyska, gdzie wytyczono dwa wykopy o długości 30 i 40 m oraz szerokości 5 m, przecinające się pod kątem prostym. Odkryto w nich 4 groby kultury wielbarskiej, 3 groby skrzyżkowe kultury pomorskiej oraz liczne ślady osadnictwa kultury łużyckiej w postaci skupisk ceramiki i niewielkich jam. Wśród grobów kultury wielbarskiej znajdowały się trzy groby szkieletowe i jeden popielnicowy. W grobie popielnicowym oznaczonym jako grób nr 2, odkryto dwie brązowe zapinki i gliniany przęślik. W grobie szkieletowym nr 1 odkryto gliniany pacterek, brązowe zakończenie pasa i fragment żelaznego okucia skrzyżeczki. Grób szkieletowy nr 3 był bez wyposażenia. W grobie szkieletowym nr 4 odkryto silnie skorodowane brązowe elementy pasa /zakończenie, sprzączkę/ oraz trudną do identyfikacji, silnie skorodowane przedmioty żelazne.

Obok grobów kultury wielbarskiej, niemal w centrum cmentarzyska z okresu rzymskiego, odkryto 3 groby skrzyżkowe kultury pomorskiej. Grób nr 1 zbudowany z dużych płyt kamiennych na planie prostokąta, zawierał dwie popielnice. Skrzyżnia grobowa obwarowana była mniejszymi kamieniami i przykryta płaskimi płytami. Grób nr 2 podobnie jak opisany wyżej, zbudowany był z płaskich płyt kamiennych ustawionych na planie prostokąta, zawierał pięć popielnic. Grób nr 3 nieco mniejszy zbudowany na planie kwadratu w analogiczny sposób, jak groby opisane wyżej, zawierał tylko popielnicę twarzową. Popielnica nakryta była czapkową pokrywą. W uszkach popielnicy znajdowały się fragmenty skorodowanych kołczków żelaznych.

Ponadto odkryto i przebadano wieniec kamienny nr 8, w którym stwierdzono dwa pochówki popielnicowe. W jednej z popielnic odkryto następujące wyposażenie: 2 brązowe bransolety sztabkowe, brązową sprzączkę do pasa, uszkodzoną brązową zapinkę oraz przęślik gliniany.

Prowadzono także rozpoznanie sondażami w rejonie kręgu kamiennego nr 1 i w rejonie bagienka, nie stwierdzając materiału zabytkowego.

Badania będą kontynuowane.

LISEWO, gm. Pyzdry
woj. konińskie
Stanowisko 2

patrz
okres halsztacki

LAGIEWNIKI
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

patrz
okres halsztacki

LETOWICE, gm. Wierzbosławice
woj. tarnowskie
Stanowisko 1

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
w Tarnowie
Oddział Kraków
Muzeum Okręgowe w Tarnowie

Badania prowadzili: mgr Andrzej Szpunar i mgr Barbara Szpunar. Finansował WKZ w Tarnowie. Pierwszy sezon badań. Okres wpływów rzymskich. Cmentarzysko i osada.

Stwierdzono, że na stanowisku zniszczeniu uległo 6 zespołów grobowych, z których do muzeum w Tarnowie trafiło 2 popielnice i kilka przedmiotów metalowych. Otwarto 2 wykopy o powierzchni 122 m² łącznie. Odkryto dwa groby: grób nr 17 - bogato wyposażony w metale /2 groty, nożyce, noże żelazne, fibulę IV gr. typ 68, przęślik, szpila żelazna/; ponadto odsłonięto 2 skupienia polepy i jedną jamę zasobową z polepą i przepaloną ceramiką. Materiał z grobów pozwala datować stanowisko na wczesną fazę okresu wpływów rzymskich.

Badania będą kontynuowane.